

PRESS

Osječko ljeto kulture, 2013.
i
Galerija likovnih umjetnosti, Osijek

Otvorenje izložbe
Prigodom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju

IVAN REIN

Pariška paleta 1929-1940.

u nedjelju, 30. lipnja 2013. u 20 sati
Galerija likovnih umjetnosti, Osijek, Europska avenija 9

Trajanje izložbe: 30 lipnja – 21 srpanj 2013. Godine

Pedeset četiri djela izložena na ovoj izložbi izbor su iz fundusa Galerije likovnih umjetnosti, Osijek. Ona su dio donacije Reinove sestre Renate Stefanelli koja broji više od 900 njegovih djela. Izložba Pariška paleta izbor su iz slikarevog bogatog pariškog razdoblja koje je trajalo od 1929. do 1940. godine u kojem je ostvario više od 2000 slika, crteža i grafika. Izložba je koncipirana kao najava Reinove izložbe u Parizu, a prethodile su joj izložbe 2006. godine u Zagrebu i 2008. godine u Rijeci. Godine 1982. održana je Reinova monografska izložba u Osijeku, Zagrebu i Beogradu, a 1993. tiskana je velika monografija Ivana Reina autorice Jelice Ambruš.

Ivan Rein rođen je u Osijeku 1905 godine u intelektualnoj obitelji židovskog porijekla dr. Mavre Reina, uglednog pravnik i Olge rođene Höenigsberg. Najranije djetinjstvo i mladost proveo je u Osijeku. Nakon mature Rein je godinu dana boravio u Beču gdje je 1924. godine započeo studij arhitekture na Tehničkom fakultetu. Godine 1925. prekinuo je studij arhitekture i upisao slikarstvo u klasi Vladimira Becića na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu, gdje je iz Osijeka preselila njegova obitelj. Studirao je u klasi Vladimira Becića. U traganju za vlastitim identitetom krenuo je stoga put Pariza, kako bi se usavršio na samim izvorima moderne umjetnosti. U Pariz, grad svjetlosti Rein je došao s respektom intelektualca 1929. godine, neposredno nakon završetka zagrebačke Umjetničke akademije. Rein se u Parizu kanio dulje zadržati, a vjerojatno i trajno nastaniti, no nažalost u toj njegovoj nakani omeo ga je početak Drugog svjetskog rata, kada je nakon više od jednog desetljeća pariškog života interniran u Zagreb, gdje su mu živjeli roditelji.

Pariz je od razmeđa 19. i 20. stoljeća, te tijekom 20. stoljeća glavno umjetničko središte kojemu su težile i u njega dolazile brojne generacije hrvatskih umjetnika. U to najveće svjetsko umjetničko središte i stjecište umjetnika iz cijeloga svijeta, s velikim očekivanjima i umjetničkom znatiželjom došao je i Ivan Rein. Tijekom četvrtog desetljeća 20. stoljeća Pariz je ostavio upečatljiv trag i u Reinovom slikarskom opusu. Po dolasku 1929. godine u Pariz okrenuo se istim umjetničkim izvorima kao i njegovi prethodnici, slikari „Hrvatske škole“ – El Grecu, Velasquezu, Goyi i Manetu. Marljivo ih je kao i njemu bliske slikare Courbeta, Delakroixa, Cézannea, Pissarroa, Sisleya, Bonnardu kopirao u Louvreu. Boravio je i u nezaobilaznoj za njegovu generaciju, školi André Lhotea.

Pripada malobrojnima hrvatskim umjetnicima, uz Lea Juneka koji se u Parizu zadržao duže od godinu dvije dana koliko su se najčešće naši umjetnici imali prilike zadržati u Parizu, jer su im za toliko vremena bile dostatne skromne stipendije. Reinovo djelo sadrži specifičan intelektualni naboj još od ranog pariškog razdoblja, vremena Reinovog slikarskog formiranja, kada se svjesno opredijelio za figurativno tonsko slikarstvo. Slikao je i na ulici, u bistroima, cirkusu, kinu, intimi sobe, na prozoru, prikazivao je često male obične stvari koje ga okružuju, uz Seinu, na pariškoj periferiji. Sudjelovanjem na izložbama nastojao je paralelno participirati u likovnom životu Pariza i Zagreba. **Reinovo slikarstvo formiralo se u težnji prema sintezi postimpresionističkih iskustava i tradicije. K tome bliske su mu bile težnje pariških slikara oko 1930. godine.**

Nakon 1935. godine Rein je bio u pravom stvaralačkom usponu, s već izgrađenim prepoznatljivim slikarskim rukopisom. **Sintaksa njegova slikarskog rukopisa obilježena je tonom, svjetlošću i strukturom predmeta, razvijenim osjećajem za estetiku, sklad i atmosferu, mirnom sjetom, senzibilitetom i humanosti. Kozmopolitski orijentiran nije svijet osjećao kao nešto tuđe. Poliglot, eklektik, antitrendovski umjetnik svojom osebujnom slikarskom produkcijom težio je visokim umjetničkim kriterijima. U početku mu je bliža figuracija, dok se avangardi više otvorio oko 1938. godine. Srodnost je našao sa slikarstvom Pariške škole koje nije pripadalo nijednoj modernoj struji. Napredne modernističke struje od početka 20. stoljeća težile su stvaranju nadnacionalne europske umjetničke kulture. U Parizu su se ravnopravno preplitale različite tendencije. Brojni umjetnici kozmopoliti među kojima su glavni bili umjetnici židovskog porijekla pripadali su Pariškoj školi, pa tako i Rein.** Uz preokupaciju za formu, sve više je zaokupljen svjetlošću, bojom i strukturom slike. Karakteristične rane pariške slike su ulja *Poluakt djevojke sa šeširom*, *Ženski poluakt s podignutom rukom* izložene izložene i na ovoj izložbi. Iako je većina izloženih slika, crteža i grafika rađena u duhu obilježja slikarstva Pariške škole, izložena su i djela nastala nakon 1937. godine, koja više korespondiraju s avangardom. Tu je i *Bal* iz 1938. godine jedno od najreprezentativnijih slika tih oznaka u njegovom bogatom umjetničkom opusu, i jednom od amblematskih slika u hrvatskom slikarstvu četvrtog desetljeća. Uz ulja pretežito su izložena djela malih formata, najčešće nastala u brojnim pariškim skicirkama, koje ga ponajbolje predstavljaju kao majstora malih formata, koji su sukus Reinove umjetničke virtuoznosti poput slika *Zid i Crveni zid*, *Djevojka pred ogledalom*, *Na Seini*, *Žena sa psićem*, *Ulaz u Metro*, *Ljubavnici*, *Mercerie journaux*, *Periferija Pariza*, *Žena u krevetu*, *Žena pri toaleti I*, *Žena pri toaleti VII*, te druge slike. Čiju stilsku srodnost nalazimo sa djelima velikih Reinovih suvremenika, kao što je Chagall. Reinovi crteži olovkom, kod kojih prepoznajemo utjecaj intimnog pejzaža bliskih s pariškim motivima još jednog umjetničkog velikana, Sisleya. Na izložbi se može vidjeti još jedna od ključnih Reinovih, ali i ključnih djela angažirane umjetnosti u cjelokupnom hrvatskom slikarstvu kombinirana tehnika *Crveni zid*, 1936. godine. Izvedena je ekspresionističkim slikarskim elementima, nosi simboličnu poruku, a na promatrača ostavlja snažan dojam. Na njoj je običan i jednostavan urbani motiv uzdignut do najviših umjetničkih vrijednosti. Treba imati na umu Reinovu humanističku osjetljivost koja je sredinom četvrtog desetljeća s burnim događanjima vezanim za Španjolski građanski rat, postala izraženija. Godine 1938. Rein je na izložbi u Galeriji Bernheim Jeune za Concours du Prix Guillaume izložio jednu sliku koju mu je odabrao slavni Ambroise Vollard što je za umjetnika značilo veliki uspjeh.

Posljednje godine četvrtog desetljeća, u atmosferi nastaloj pred izbijanjem Drugog svjetskog rata proživljavao je u tjeskobi. Pariz je bivao sve neugodniji i nesigurniji. Sluteći na pomolu ratne strahote, koje su bile naglašene njegovim židovskim porijeklom nalazio je utjehu u još intenzivnijem slikanju. Odlučnije je tada napravio iskorak u smjeru avangarde. Nastaju njegova vrsna ulja *Bal*, *U kavani*, *Za stolom*, *Žena na travi*, akvareli i kombinirane tehnike *Mercerie journaux*, *Prozori*, *74 Gros Blanc*. Estetizira s prigušenom kromatikom. Boja je dosegla plemenit zvuk i gustinu zasićenosti. Za sliku *Bal* koju Ivanka Reberski s pravom naziva *jednim od međaša u Reinovom slikarstvu, ali i jednom od ključnih djela u razvoju hrvatskog slikarstva između dva rata*.

Reinov cjelokupan slikarski opus nažalost zahvaljujući njegovoj tragičnoj sudbini možemo pratiti u kontinuitetu od samo četrnaest godina. Nije imao prilike poput njegovih brojnih umjetničkih suvremenika proći dugovječniji put i tako zaokružiti svoj slikarski opus. Ubrzo nakon dolaska u Zagreb 1941. godine, početkom Drugog svjetskog rata u Hrvatskoj ušao je u nevjerojatno burno razdoblje započeto boravcima u židovskim logorima u

Kraljevici i Rabu i nakon kapitulacije Italije uključivanjem u narodnooslobodilačku borbu, gdje je nedugo zatim u prosincu 1943. godine umro u Sisku od posljedica ranjavanja.

Nesvodivo na bilo koji od umjetničkih izama Reinova pariška djela podjednako su moderna koliko god se upirala na tradiciju. Ona su reper prema kojima se moramo odmjeravati unutar slikarstva moderne hrvatske, pa tako i europske umjetnosti između dva svjetska rata.

Kustosica izložbe: Mr Jelica Ambruš, muzejska savjetnica

Tel. 031 251 285; 031 251 280

Mob. 0912266611